

A' ROMAITSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSEG-
BCU NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BETSBÖL Kedden 14. Augustusban 1792.

Belső Tudósítások.

A mi Kegyelmes Fejedelmünk már minden Ko-
ronáival meg-koronáztatván, siet Béts felé
vissza. Az I-ső Feréntz Tsászárr halála napjának
gyászos innepe 18-dikban esvén; 17 dikben itthon
lesznek ő Felsegek; és 19-dikban az Udvarnál *Ex-
quia* tartatik; 19-dikben *Te Deum Laudamus* ének-
lünk a' Sz. István Templomában, a' hol az Ud-
var-is meg fog jelenni; melly alkalmatossággal a'
Vár fokaira ki-szegett ágyuk-is a' mi örömlünket
tüzes-nyelvel hirdetni el nem mulattják. — Már
a' múlt Vasárnap az egész Belső Városban mind-
neknek tudokra adatott, hogy 19 diknek estvéjén
az egész Városban minden ablak még lézzen vilá-

X x x

gósít.

gositva, és a' mint az előre való készületek vagnak, soha még Béts ugy ki nem vólt világositva, mint ezen alkalmatofsággal léfzen.

A' Pruszszus *Márs* Profétája H. *Braunschwig*, a' *Ninivéhez* hasonló *Páris* Várofsának tsak 40 napokat adott a' meg-térésre. — A' szegény Lengyelek már is *penitentiát* tartanak. — Augustus még nem sokat ígér; de September és Oktober olvan hirekkel fog bé állani, hogy szemünk szájunk el hül beléje. — Egymást kergetik a' *Párisból* szárnyáló roszsz hírek szüntelen, de a' mellyeknek egészsz hitelt adni nem lehet.

A' Múzsáknak egy különös tisztelője és a' Tudományoknak gyámola 's szeretője Gr. *Teleki Josef* Ur ő Éxja a' *Frankfurti* Koronázásról jövén, megnézte mostani virágzásában a' Német Múzsák' első lakó helyét *Göttingát*. Oda érkezett Jún. 28 dikán, és még azon nap' lokakat el-járta a' nevezetesebb Tanító Urak közzül. El ment a' Kir. nagy Könyves Háza-is. Más nap, reggeli tizedfél órakor meg jelent ő Excell. ja, Profelsor, és Udvari Tanító *Feder* Urnak társaságában, az Univerfitás' Templomában, a' hol T. *Marczoll* Ur igen fontos Prédikátiót tartott, mellyben Sz. Pál' Galatákhöz írt Lev. 6 rész. első verse szerint azt adta elő: mik a' kötelelségei egy okos Keresztyénnek, az ő töredékeny, és hibába esett Ember-társaihoz. — Ezt az egész napot is (Vasárnapot) *Göttingában* töltötte a' Gróf Ur, 's rész szerint maga ment a' nagyobb rangú, és érdemü Profelsor Urakhoz; rész szerint azoknak költsönös látogatóásokat fogadta el. 30 dikon, reggeli 9 óra előtt indult ki ő Excell. ja *Göttingából*, 's szándékozik, *Gothán* és *Vaimíron* keresztül, *Jénának* menni; onnan pedig egyenesen a' *Prágai* Koronázásra. — Örvend a' Németh Világ' első színe, hogy személlyesen-is meg esmerhetete azt a' derék Magyar, a' kit eddig tsak hírében tisztelt. — Egy ilyen Nagy Hazánkfia' ditső tulajdonságinak tapasztalásából, újj indító okot vett

ez, Nemes Nemzetünknek szeretetére, és betsüllésére.

Pestről. A' Múzsáknak egy jól-tévő öreg Atya, a' Nemzeti nyelvnek egy hathatos pártfogója idősb Gróf *Ráday Gedeon Ur* 8. Ngy. meghala ezen hónapnak 6. dikára virradó éttzakáján 12 órakor, példás életének pedig 79. dik. esztendejében *Pé-tzelen.* — Nyavallyája 3 napig tartott hideg-lelésből állott, mellyre Dr. *Szombaty Josef Ur* előre meg-mondotta vala, hogy közelit a' vég óra — a' temetési pompa ezen hónapnak 16. dikán fog tartatni, és az ezen holt test felett Prédikállók közzül egy léfzen a' Halási Pap, és azon Kerületnek Gen. Notáriusja T. T. *Tormády János.* — Egy 79. esztendőt élt embernek egy szova se lehet az Halál ellen.

Aradról 27. Jul. — „Noha az élés fokkal óltsóbb most iten, mint vala a' közelébb múlt esztendőkben; mégis is a' tolvajok' száma fokkal nagyobbra nevede az akkorinál ebben az esztendőben. Nem tsak a' pusztákon; de még a' Városokban, 's Falukban se lehettek már bátorságosok Vármegyénk' Lakosai. Mert a' máséra ásitozó korhelek csoportosan ütöttek réájok, fokszor mindjárt alkonyodás tájban, 's kegyetlen erőszakoskodások, és kínzások között rablották-ki őket pénzekből, 's más javaikból. A' mi prédát kaptak, öröm lövöldözések között osztották meg egymással. Edgyütt nevededett szerentséjekkel a' vakmerőségek, mellynek szörnyű következései lettek volna; hanemha Tek. *Edelspacher Vitze* Ispánunk' szemefésége, 's a' Köz jóhoz viseltető példás buzgósága eleit vette volna azoknak szerentséssen. — Meg-értvén t. i. ezen vigyázó, 's kötelességében hiven el járni kívánó Fő Tisztviselő, hogy a' Haramia-Banda, *Arad és Patska* között, *Szent Tamási* nevű pusztá' kortsmáján dőzsöl — tsak egy mértföldnyire *Arad-tól* — maga mellé vette a' Vármegyének ugy nevezett *Persecutorait* (Tolvaj hajhászó zsóldos Embereit,

beroit), 's Katonai-segittséget-is kért, melly 16 vagy 17 fegyveres Katonákból állott, *Petrózi Fő Hadnagy* Urnak vezérlése alatt. Ily készüléttel meg indult éttzakanak idején az említett kortsma felé; mellynek midőn el-érte volna fele útját: gyalog szállott, minden vele lévőekkel együtt, hogy észre ne vehessék a' menetelét előre a' zsidányok, 's meg ne szelellyenek. Dereksán végrehajtotta, jól el-intézett szándékát. — — — Éjfél 12 óra-kor érkezett a' kortsma-hoz szép tsendesesen, úgy hogy a' Haramiák' Órállója tsak akkor adhatott jelt, két pistolljának ki-sütése által, midőn már körül volt véve a' kortsma, következképpen késő lett volna a' szaladás. Védelmezni kezdék tehát magokat a' zsidányok: lövöldöztek ki a' kortsma ablakan 's ajtaján; de a' Vitze Ispány, és Fő Hadnagy Urak-is olly keményen tüzeltek-bé rájuk, hogy minckuzánna éjféli utáni két óráig tartott volna a' viaskodás: már nem győzte tovább a' Haramiaság az ellent állást, hanem ki-osontott a' tsapszékéből, valamint a' fel-bizgatott medve az álmából; 's ki-lövén még egyszer pistolyát az ostromló Sereg körze, utat akart vezteni. De így se szabadithatá-kí magát a' veszedelemből. Kézbe került rész szerint erővel való el-fogás, rész szerint meg-sebesítés által. A' vezérek is sebet kapott; de egyik tudósítás szerint, még-is meg-bájt ez úttal: hanem reggelre kelve, tsak ugyan ötlet-is meg-találták, 's bé vitték. Ez, ama' — és — *Nemes Petri* nevezetű — Haramia, kit a' *Mező-Hegyesi Kommandó*, és *Csanád Vármegye* már réptől ogva üldözött. Ez azt vallotta, hogy el-fogatások előtt egy hét alatt nyolcz helyeken rablottak. Ki-vallotta az orgazdájokat, szekeresseiket, 's több társait-is, kiket *Juliusnak* 17 díken bé-is vitték *Aradra*. Ketten, igen esmeretessek már *Aradon*, az el-fogott Haramiak között. Mert az egyik, négy elz-tendőig raboskodott ottan; a' másik, katona volt az oda való *Várban*, 's onnan szökött-meg.

Nagy Megeyer 9. Auguszt. — Csak alig indúla ki ez előtt néhány napokkal Gróf Zichy István Ur ö Nga ezen Csitsói Uradalmából, Gróf Zichy Ferentz Ur ö Exc. ja installációjára; a' midön Csitsón a' Kastély mellett fekvő, egy leg-alább is 60 ölnyi hosszúságú, és 30 ölnyi szélességű, négy szegeletre alá épült, Tiszt és Major Ház, mára virradolag, egy óra tájban, észre vehetetlenül hirtelen lángot vete; és az egész épületet, olly nagy erővel borította el, hogy magok az Uraság Tisztjei; nevezetesen a' Tisztartó Ur, Feleségestől 's gyermekestől edgyütt, tsupán csak az alsó ruhájokban alig szabadhatának ki a' tűz alóll. A' melly épület a' Tiszt házakon kívül, csak nem a' földig le égett, öt borjut-is magával együtt oda temetvén. — Ment a' Major Háztól a' tűz a' Takarmányos Kertre — a' holott is kevés szempillantások alatt 9 áfztag búza, 3 kazal árpa, két kazal izéoa, mellyek közzül a' leg-kisebbiknek hosszát 12. a' leg-hosszabbikét pedig 20 ölön fellyül gondolhatni, lángba borulának. Altal harapozott a' tűz a' Helységre is, holott két Házak minden Takarmányokkal edgyütt füstbe menének; és csak az Isteenek nagy irgalomsága tselekedte, hogy az egész Helység hamvas áldozattává nem leve, a' kegyetlenül prédáló tűznek. Ha ugyan is a' szomszéd Helységbéliek el érkezvén, minék elötte a' nagy szél fel-támadott volna, a' tűznek harapozását szerentsésen megfojták — és már most, midön ezeket írom, csak a' lángoló kazalok és áfztagok mutatnak egy szomorú, de irtoztató Spectaculumot. A' tűz, honnan vette légyen eredetét? bizonytalan — mondják hogy valami égetetlen méz kapván vizet magába, a' gerjesztette volna a' tüzet — de ezt a' Minerálisták itélik-meg. A' mondatik, hogy Gróf Zichy István Ur ö Nga 12 ezer forintoknál több károkat vallott légyen — és ennek helyet-is lehet adni. A' Kegyelmes Isten örizzen mindnyájunkat az illy puízító veszedelemtől. Ezen a' részén a' szarvas marhák is nagyon és hirtelen kezdenek dögleni —
ebben

ebben az órában semmi baja se láttzik, már a' másokban vége vagyon.

A' Bétsi Udu. Ujjságban ezen következendő tudósítást tetették a' tsata piatról körönségejse.

„Lingenfeld mellett, a' Renua vizének tulsó partjáról, a' H. Hohenlohe táborából Aug. 4 dikén. — Az eddig innen a' Renuson Mannheim mellett fekvő 19 Batalionokból és 13 Divisiókból álló Hohentlohe Serge, Aug. 1 ső napján estvéli 10 órakor a' maga fekvő helyéből fel-kerekedvén, a' Renua vizén 3 csoportokban által méne. — 14 Szadron Lovasokat F. M. Lásztinánt H. Waldek vezérlett által a' Mannheimi hidon. — A' másik csoport, melly 14 Batalion gyalogokból állott, Gen. Daltonnak vezérlete alatt más helyen hajókon szállott által. — Maga H. Hohentlohe a' 3 dik csoporttal, u. m. 4 Szadron Húzárokkal, 2 Szadr. Könnyű lovasokkal, és 2 Batalion Gyalogokkal, a' Spýzeri partokra hidásokon szállott által. — A' Hertz. Hohentlohe szállása Lingenfeldnél vagyon, és így ezen egész Sereg nem messze fekszik Landauhoz. E' tájon körülbé a' Frantziáknak is egy 40 ezerből álló Seregek táborozik.

A' Frantzia Nemzethez intézett első maga ki-nyilatkozatató Levelét H. Braunschvájgnak Párisban újra ki-nyomtatottak a' Frantziák, és magok széjjel olították. Braunschvájgnak képét réz táblára metszeve minden felé árulják, hogy ki-ki rá esmerütsen. — Egy Jákobiták Klúbja beli Grófról azt beszéllik a' Német Levelék, hogy a' Braunschvájg Táboránál Profont süto Legénynek verbuáltatta vala magát bé, és már Pruszszus Köntösbe is öltöztetett vala, midőn titkos irás által észre vették ki légyen, és érdeme szerint fizettek néki. Ki tauúlták, hogy ezen Kenyér-süto bőrbe öltözött gaz-embernek kezénél nem messze egy néhány ladátska arsenicum (méreg) lett légyen. — mi hasznát akarta ennek venni ő tudja, s mi-is gondolhatjuk. — Ördögi mesterség!

Az Auszriai és Pruszszus edgyesült Seregeknek Fő Vezére a' *Braunschweigji* Hertzeg még egy töl-daléket is ragasztott a' Frantziák ellen ki-adott *Pá-tense* mellé, mellynek értelme ez:

„I ben) Ha minden reménség felett némelly hitefzegett és alaton indulatu Párisi lakosok által a' Király, Királyné, vagy akár-mellyik a' Királyi Familiából, el tanálna vitettetni, mind' azok a' helységek, mellyeken keresztül vitettetik, ha ellent nem állanak, éppen ugy, mint Páris Várofsa, meg fognak kerestetni. Az az út, mellyen a' Királynak és Királyi Familiának ragadozói fognak menni, a' büntettetés által egészfzen emlékezetessé fog tétet-tetni, és ezen ragadozásnak segéllői, éppen ugy büntettetnek, mint magok a' ragadozók. — 2/szor.) Azt a' helyet, a' hová a' Frantzia Király, a' Tsá-szárnak és Pruszszus Királynak hívására, el fog menni, tsak az alatt a' fel-tétel alatt fogják ő Fel-ségek tökéletesen szabadnak tartani, ha a' Fran-tzia Király, az ő Felségektől számára küldetendő kísérő Seregnek őrizete alatt jelennek it meg. — 3/szor.) Mind azok a' jelentések, mellyek a' Fran-tzia Királynak nevében, a' Tsászár és Pruszszus Király kívánságai ellen közönségesse tétetnek, erő-teleneknek fognak tartani.»,

Mi módon fogattatott légyen egészfz Frantzia Országban a' *Braunschweigji* Hertzegnek ezen *Páten-se*, még bizonyos tudósításaink nem érkeztenek ró-lá. Némelly Német Levelekből azt olvastuk, hogy a' *Serafsburgiak* Jul. 31-dikén este vevén ezen *Pá-tenst*, még azon éttzaka sok ezert nyomtattatta-nak belőlle, 's más nap ezerenként indították pos-tan az Országba szerte-széllyel. — — „A' ezen *Braunschweigji* Hertzeg *Pátensén* való megindulás — így szoll egy innen érkezett tudósítás — olyan, hogy készek a' lakosok meg-halni, véreket és jóvakat fel-áldozni, mint-sem a' régi rabság alá viszlza tér-ni. A' *Constitutionalis* gyűlésekben ilzonyu esküvé-sek tétettének-le, hogy a' szabadságot utolsó tsepp vére.

vérekig általmazni fogják. Egészsz Frantzia Országban hasonlót lehet remélni. A' Regularis és Nemzeti Sergek mindenünnen szaladnak öfzve a' Réus vizé tályékára. Tsak az egy *Felső Renui Departamentom* 12 ezerből álló Serget botsátott a' táborhoz, és azt írják, hogy a' széleken és benn az Országban fegyvert fogott Frantzia nép réa' mégven 600-ezere. — A' Párisból Jul. 29-dikén indúlt Levelek szerint, felette kedvetlenül, de egyetzersmind erősen mosdatlanul is fogadták a' Párisiak a' *Braunschwiggi* Hertzeg Patensit. — De ezekről kevés idő múlva bővebb tudósításokat fogunk venni.

Regensburg 27. Jul. — „Itt az a' hír terjedt-el, hogy a' *Német híradalom* Frantzia háborujának egy új *Közbán-járó Congressus* által való letsendésütetése vétegett volna rouszába, melly hogy tökéltetésre mellesén, tsak a' híja, hogy a' Frantzia Nemzeti Gyűlés ezen a' fel-tételekre öfzött réa'. — (1. szor.) Hogy a' Frantzia Királyi Familia, minden további erőszak-tételek ellen bátor-ságossá tétéződjék. — (2. szor.) Az *Auszriai Há-* ellen tétégett had-ízenés véteggődjék viztra. — (3. szor.) Hogy a' Nemzeti-gyűlés egy há-véteggődjé- és meg álható *projectum* által mütassa ki azokat a' módokat, mellyek szerint a' Frantziák az öfve szövetkezett Fejedelmeket, az ő általok tétégett, és a' Frantziák által okozódott hadi költségekért, minden ki elégíthetik. Akkor, midőn mind ezek a' fel-tételek a' Frantziák részéről bé-töltettenek, meg-fognak a' Fejedelmek is abban egyezni, hogy Frantzia Országának *Constitutiojait* bizonyos módosítások alatt, a' *Vestphaliai Békeségnek* formája szerint, gárántérogzzák.

A' múlt Jul. 28-dikán a' környül-állásokhoz képpeszt még meg lehetős tsendesség uralkodott Párisban. — 27-dikben reggel 8 ezer Granatérosok, és igen nagy számu Nemzeti-Gárdisták, a' Királyi Udvar és kert körül öfzve seregelvén, egyenlő akarrattal és teli torokkal kiáltják vala, hogy *Ejjen a' Kirdly!* Az egész sokaság közzül tsak egy izemély

vált vala ki, a' ki azt kiáltotta, hogy *le kell ten-
ni a' Királyt*: de kevésbe maradt el, hogy ez-
is a' többektől agyon nem lövetett. A' Király ma-
ga le ment a' Gránátérosokhoz, és nyájasonn tu-
dakozta tőlök, hogy ettenek é már? — mellyre
ezek azt felelték: hogy nékiek most nem vólt egyéb-
re semmire szükségek, hanem tsak arra a' szeren-
tsére és tiszteletre, hogy a' Királyt láthassák.

Az a' *Jarry* nevezetű Frantzia Generális, a'
ki *Austriai Flándriában Kortrik* Vároisának külső
részeit fel-égettette, a' Frantzia Király által *Gene-
rál Lájtinántá* tétetett. — Azt írják, hogy az a'
Sliffen nevezetű Pruszszus Generális, a' ki még a'
Lüttikhi zenebonakor Pruszszus Sergeket vezérlett
vólt ezen Püspökségbe, és a' ki az után a' Prusz-
szus szolgálatról le-mondott vala, most Frantzia
szolgálatot vett magára, és a' Frantziákhoz megyen
áttal. Ha ez a' hír igaz talál lenni, *Balsam* gyá-
nont fog a' Frantzia Ministeriommnak sebjeiben szol-
gálni.

A' Frantzia széleken sokan nagyba fogadnak,
hogy sem az *Austriai*, sem a' *Pruszszus* Sergek
Frantzia Országba bé-menni nem fognak; mivel
még igen nagy a' lakosokban a' fel háborodott
indulat, és a' bé ment Sergeknek talám bajosabb
lenne a' ki felé, mint sem a' bé felé való menetel.
Frantzia Országban 27 Millió Lelkek laknak egy
tsomóban; ezek közzül 6 Milliók és 700 ezerek vagy-
nak fegyver fogható állapotban, még pedig 2 Mil-
liók és 88 ezerek olyanok, a' kiknek bizonyos jöve-
delmek vagyon, és azért *Activus* Frantzia Polgá-
roknak neveztetnek. — Hogy a' Frantziáknak szá-
ma illy nagy legyen, már azt sok ahoz értő embe-
rek régen mütogatják. A' mi pedig azt az egész
Frantzia bizakodást illeti: hogy az *Austriai* és a'
Pruszszus Sergek, bé nem mernek Frantzia Ország-
ba menni, azt az idő fogja meg-mutatni. Sőt hogy
már meg-is indúltanak bé felé, bizonyítja a' Bétsi
Udvari Ujjságban közelebbről ki-adatott Udvari tu-
dósítás, melynek summáját, felyebb lehetett olvasni.

Melly meg-átalkodva öltalmazták magokat né- mely Frantzia helységek, bámulni lehet. A' Frantziáknak *Maulde* mellett fekvő táborából azt írják Jul. 15. dikén, hogy nem meszfe ide egy *Mortegnó* nevű falara egy *Ulinus* tsoportotéka réá ütven, a' falusi Birónak két 15 és 17 esztendőös leányjai férjfi köntösbe öltöztenek, és a' falusi más lakosokkal a' tsata piatzra ki-állottanak, és ettől az időtől fogva minden nap fegyverben jelenvén-meg, a' leg-szélsőbb vigyázatokon is bátranviselik magokat. Jul. 10-dikéről 11-dikére viradó étzaka leg-alább-is 20 lövéseket tett egyik egyik az ellenség-re, és 14-dikben az itt Komedérozó Frantzia Generálissal együtt tették-le hitüket a' Szabadság öltárán.

Páris 28 dik Jul. — *Grenobelben* 300 meg nem esküdt Papok gyűjtetttézén ölszve, ábrázattal hátra felé fordúlva szamarakra ültettettének, és így hor-doztatának meg a' Város piatzain. További Fátumok bizonytalan. A' fel tett zél irántok az, hogy a' *Sárdinai* Státuszokba költöztessenek által. — Annak a' *Saillant* nevű Frantziának meg-ölettetésekor, kit a' Frantzia Printzek arra bérelttenek vala, hogy Frantzia Orszagnak Déli részében inditsón az alatt zenebonát, még a' Printzek *Német Ország* felől bé-ütnének, azok a' Nemzeti Gárdisták, kik magát *Saillantot* egészsz Contrarevolutiós Sergével edgyütt kegyetlenül ki-öltötták, a' többek között 25 meg nem esküdt szaladó Papokat is az úton bé-érvén, a' közelebb való élő-lakra akasztották-fel őket.

A' Jul. 28 dikén *Bavayból*, és 31-dikén *Monsból* írt tudósítások szerint, az *Auszriai* Sergek *Bavayból* másodikszor is ki-jöttek, és a' *Malplaquet* mellett a' Frantziák földén formált tábort egészizen oda hagyván, ismét a' *Belgiumi* határookra haza jöttek. Ezen ő visszsa jöreteleknek lokán azt az okát mondják: hogy a' mi Sergeink tsak addig nem akartanak a' Frantziák földén mulatni, míg a'
Braun.

*Braunschweig*gi Hertzegnek Pátense és így a *Berlini* és *Béisi* Udvarok akaratja a' Frantzia nép között nyilvánosságossá lehetne. Mások azt erősitik, hogy a' Frantzia Sergek nem akarnak a' miénkel tsatába elegyedni, és így a' miénkek nem akarják nállok a' pénzt hijjába költeni. Vagynak olyanok-is, a' kik azt gondolák, hogy a' Pruszszus Sergek a' miénkel együtt ujj *plánum* szerint akarnván tsatázni, a' mi Auszriai Belgiumi Sergeink közül is 25-ezer magát a' Pruszszus Sereghez fogja tsatolni, és ezek együtt kezdenek a' próbához, és ez okozta a' miénkeknek *Malplaquettől* való vizsgálva jövedeleket. Azonban az, hogy a' mi Sergeink önként vizsgálva jöttek, a' bizonyos, és a magok útjokat *Luxemburg* felé vették. — Ugyan ez a' *Monsi* tudósítás erősiteli azt is, hogy *Luxemburghoz* 6 mért földnyire lévő *Arlon* nevű költzetlan és kaputlan Városotskánkat a' Frantziák el foglalták.

Párisból ezt írják Aug. 2-dikán. — A' Hadi Minister azt a' jelentést tevő a' Nemzeti Gyűlés előtt, hogy Gen. *Dillon* olyan fordulásokot tett *Mobeuge* és *Avesne* körül, mely szerint az Auszriaiak, az el-foglalt *Bovay* tájékát ismét el-hagyták. *Mobeuge* és ezen egész tájék oly meg-erősítettetett állapotban vagyon, hogy a' Nemzeti Gyűlés e' tájon semmitől sem tarthat. A' *Soissoni* táborban 8 ezer ujj Gárdistáknál már többen gyűltenek öszve.

A' Nemzeti Gyűlés ismét 300 Millió Livrát erő *Afignadtákat* indított útnak, a' Nemzeti erdők és Püspöki Paloták közül pedig 200 Millió Livrányit erőt botsátott áruba.

A' Nemzeti Gyűlés egy kérdést botsátott vala *Lukner*hez és *La Fayette*hez ezen napokban, melynek ez vala summája: — igaz én, az, hogy *La Fayette* *Lukner*nek, a' Frantzia tábornak *Páris* alá való vezérlését javasolta volna? — Ezen kérdésre mind *Lukner* mind pedig *La Fayette* röviden feleltenek. A' *La Fayette* feleletének értelme ez: — „ A' Minister egy vádat küldött hozzám, mellynek
kat

hat Nemzeti Deputátusok irták neveket alája. Ha én a' magam gondolkodásom módja felől megkérdeztetem, azt felelem, hogy én, mint az *emberi Jussnak* és a' népek felsőségének őltalmazója, magamat örökké ellenébe szegeztem annak a' Hatalomnak, mellyet a' Szabadság jóvá nem hagyott, és a' melly nem a' Nemzetnek egyenlő akarata által erősített meg, és hogy én örökké annak a' Hatalomságnak kívántam engedelmessé válni, mellynek egy szabad Constitutio szabott formát és határokat. Most ez a' Kérdés tétetett általatok előme: — *javasoltam é én Luknernek, hogy az alattunk lévő táborral Páris Városára menyünk?* Én erre csak röviden felelek, és azt mondom: *hogy az nem igaz.* „

A' Lukner feleletének summája az: hogy hánki *La Fayette* a' félét javasolt volna, a' mivel vádoltatik, maga bé-árulta volna őtet. Azt kívánja, hogy az ezen a' semmiségen való veszekedés félre tétetvén, ez helyett minden igaz hazafi őltalmazza hazáját a' közönséges ellenség ellen. Ő azonban jelenti utoljára, hogy ha őtet többet e' féle temonda-fetsegésbe elegyítik, ő hivataljáról le fog mondani. — Ez szertot már talám vége fog a' *La Fayette* perének is szakadni.

Jul. 30 dikán, midőn már Párisban némű-némű tsendeség szemléltetnek, ismét ösze veztenek a' Nemzeti Gárdisták az ujj Gardistákkal, és az utolsók egy tsendesítő *Duhamel* nevű Dragonyos Hadnagyot elő fogván, darabokra vagdalak szegént. A' Nemzeti Gárdisták közzül mások is sokan kaptanak lövést vagy vágást. Estvére kelve láрма verettetett. Minden igaz hazafiak rettegnek vala, és a' Királyi Kert körül minden börtök előre bé-zárattattanak, melly igen félelmes északát képzeltetett. Mi történt későbbre, még eddig nem tudjuk.

A' Király a' maga kertjeinek ajtait már ismét megnyitatta, és a' bé-menetel ismét mindennek szabad.

szabad. — *Marseille* Városából érkeztenek még közelebből 500 ujj Nemz. Gárdisták *Párisban*, és a' melly törvéntelenségeket ezek itt véghez visznek, már ez igen sok.

Portugalliában, a' Papi dolgokra ügyelő Státus-Titok-Tanátsból, olly parantsolat ment ki a' napokban, hogy két tsizmás Augustinianus Klastromok el-töröltésének, 's a' jószagaik el-adattásának. — *Portugalliában* él egy vén ember, a' kinek nem jut ugyan elzébe már egész bizonyossággal, mellyik életendejében született légyen a' múlt Századnak; hanem annyira emlékezik, hogy 1680 ban mint egy 18 esztendő volt már. Még alkalmasint bírja magát, jó izüv' eszik és iszik.

A' *Nápolyi*, és *Romai* Udvarok között, már régtől fogva folyó pernek el-igazítására, Biztosoakat nevezett ki mind a' két Hatalmasság, a' kik az ugy nevezett *Status Ecclesiasticusnak Castellana* nevezetű Városotkájában fognak tanátsot tartani. A' *Nápolyi Király* Biztosa, az első *Minister Gr. Adon* lefűsz; a' Pápa részéről pedig *Kárd. Campanelli*, kik már ide mind ketten meg is indultanak.

Stokholmban Jul, 24-dikére virradólag az a' reménten dolog történék, hogy a' meg öletett *Ankerström* 4-re vagatott teste el-lopattatván, reggel sohol nem tanáltaték, hanem egy fűrész és egy pár kesztyű hevernek vala az ő helyén, mellyek behozattanak. — A' boldogult Királynak kézi írásai, mellyek között vagyon az ő ideje béli *Historiának* és a' maga Uralkodásának önnön maga által készített leírása is, az *Uspalai Bibliotékába* vitetnek, és le pészéltetvén, 50 esztendeig fognak pészét alatt itt heverni. — Ezeknek olvasásához tehát már a' 30 esztendő emberek igen kevés kontót tehetnek. — *Ankerströmnek* azon két meg-reszelt és meg-szegelesztett pistoly-golyobírsai, és a' többön darabok, mellyek a' Király testéből az ő halála után szedettenek ki, egy arany edénykébe tetvén, bizonyos és ezen iszonyu történetet jelentő felyül való írás alatt, az Ország Klénodijainak

nak palotájában fognak örök emlékezetül meg-tatni.

Juliusnak 20-dikán az a' parantsolat tételé: *Stokholmban* közönségsé, hogy a' nép magát az utzákon nagy tsomókban mutatni ne mérélzele, és 10 órakor minden fogadók és Kafé házak bé-zárattasának. Az északai viyázók meg kettőztet-tettek. Mi okozta légyen a' Svéd népnek ezen zúgását, nem tudatik. Azt írják, hogy talám a' Király gyilkosai meg-büntettetésének illy fokáig való halasztása volna az oka: de ezt bizonyosan még nem irhatjuk. — Azt is írják innen, hogy ezen következő 3 dolgoknak el-igazítása végett fogna nem fokára Svétziában ismét Diéta tartat-tatni u. m. — 1-ben.) Az Orosz Udvartól a' Fran-tziák ellen kivántatott 16 ezer katonákra nézve. — 2-fzor.) Hogy mi-módon kellesték a' meg-hólt Ki-rály privát adótságait le-fizetni. — 3-fzor.) Hogy a' Státusok a' Király gyilkosainak állapot-jokat magok itéljék és határozzák-meg.

A' Svétziai Uralkodás módjában esett igen nagy változást jelenti a' Régensnek egy példás.

— — — — — *Rendelése is, mely a' múlt*
Jul. 11-dikén közönségesen hirdetteték-ki, és a' melly által Svétziában egy olyan gondolkodásnak és nyomtatásnak szabad módja állittatik-fel, mely-nek talám csak Angliában lehet párját tanálni. Hogy a' Svéd Regens ezen végre ki-adott Patens-sónek felséges vóltát illendő módon betsülhessük, egy néhány periodust teszünk ide belőlle: — „

„ Leg első és leg-bizonyosabb lépés — *ugy mond* — a' közönséges böldegságra, a' szélesen ki-terjedett meg-világosodás: a' gondolkodás és nyom-tatás béli szabadság pedig, egy olyan drága jóva, és meg-betsülhetően ajándéka egy szabad Nem-zetnek, mellyet a' Teremtő maga ajándékozott az emberi nemnek, és a' melly szabadságot meg-fzo-ritani, a' nélkült, hogy az embernek a' természet-ben fundáltatott jussa-is egyszersmind meg ne la-gad.

gadtársók, és még ne bántattassék, lehetetlen. Túlvol vagyon, hogy ez a Szabadság ha jól megőriztetik, a jó rendet, és a Törvényekhez megkívántató tiszteletet, melyen mint fundamentumon, minden Státusoknak java fekszik, meg-rontaná, sőt óltalmazza azt inkább, a midőn ez által az ártalmas elő-ítéletek fel-fedeztetnek, a tudatlanságnak homályjai el-oszlattatnak, és ezeknek helyébe az igazságnak olyan világa gyűjtatik meg, mely által 's a' t. „ — A vége felé így szól a *Regens* ezen Rendelésében. „

„ Továbbá minden Svétziai embernek szabad léfzen leg-kisebb akadály nélkül ezen nyomtatás-béli szabadsággal élni, ha az *Író* a maga nevét munkájának alája téfzi, a melynek a munkával edgyütt ki kell nyomtatódni, és a nyomtatónak a maga mehetségére soha egyéb, az *Író*nak névén kívül, nem kívántatik. 's a' t. „

BCU A' *Varsói* Levelek szerint Aug. 1-ső napján a' Lengyelek ege még egészfen gyászba vala borulva. A' Király minden mesterségét meg-vetette, hogy az ujj Constitutió barátjait tsendesithesse. Az Orosz Sergek a' Lengyel Sergekkel együtt útoznak *Varsó* felé, és minden nap vártnak.

A' Generálisoknak az esik mindek felett leg-nebezebben, hogy a' Királytól gyakran vettek ol-parantsolatokat, hogy az Oroszokkal tellyesféggel szembe ne szálljanak, hanem inkább mindenütt álljanak-ki előttök és hátráljanak. Ez előttök megmagyarázhatatlan titoknak tettik.

Midőn Jul. 21 dikén H. *Poniatovszky*tól a' Királyhoz *Varsóba* az a' hir érkezett, hogy a' *Bog* vize mellett 17-ezer Oroszok 5 ezer Lengyelekre rés ütven, a' Lengyelek magokat olyan jól viselték, hogy az Oroszok közzül 1500 köz-embereket, 19 tiszteket, 1 Májort és egy Oberstert el-ejtven, a' tsatázó helyet-is meg-tartották, és hogy a' Lengyeleknek egészfé velztése tsak 300 el-estekből és

400 meg-sebessedettkből állott, ezen hírnek hallására a' Király igen nagy kedvetlenséget mutatott. Ezt látván a' *Varsóba* öszve gyülekezve lévő Deputátusok, és' halván azt is, hogy a' Király a' Generálisokhoz olyan parantsolatokat küldöz, hogy az Oroszok előtt magokat mindenütt voriák vilázza, az Ország Gyűlése Marschaljához *Malachowszkyhoz* mentenek, és' őtet arra kérték, hogy a' Diétát gyűjtsse öszve. *Malachowszky* azt felelte, hogy a' Királynak ez az ujj maga viselete előtté tsupa litok. Diétát sem hirdesdet; mivel az Ország Gyűlése, midőn el oszlott, a' táboron, az Ország-kintsén, és' minden Tanács-székeken való hatalmat egészlen a' Királynak adta által. Ha tehát néki (*Malachowszky*nak) valamit próbálni lehetne, ezt leg előbb is a' táboron kellene kezdeni. E' pedig most tsak egyedül a' Királynak engedelmessédek; s a' t. — Eleget nyúghataatlankodtak ezen *Varsóban* jelen lévő Lengyel Hazafiak' tovább-is, hogy a' Királytól a' dolgoknak valóságos folyását meg-tudbalsák: de utoljára-is tsak ezt a' válozft vették tőlle, hogy 2 napok alatt mindent szemeikkel fogják látni, és' még azt-is meg-fogják tudni, hogy tovább mik fog-nának történni. Így-is lett a' dolog, mivel 22-dikében a' Tsáfszárénak egy Levele meg-érkeztén; 23-dikban magát a' Király is a' *Reconfederatio*hoz tsatlá. — Ekkor már sokan valának az ujj Con-stitutiónak barátjai közzül — így ír egy *Varsói Le-vel* — olyanok, a' kik boldzsuságaikat nem titkolhatván, morgolódva nyilván mondják vala, hogy az ő Királyok Hazája árulója lett-légyen.